
Saksbehandler: Stina Bjurgren Aaseth
Arkivsaksnr.: 21/372

Arkiv: 033

BEITEBRUKSPLAN FOR ØYER KOMMUNE 2022-2026

Vedlegg:

Forslag til Beitebruksplan for Øyer kommune 2022-2026
Beitebrukskart for Øyer kommune, sau
Beitebrukskart for Øyer kommune, storfe
Beitebrukskart for Øyer kommune, besetningsområder sau
Mal for beredskapsplan for beitelag
Regler for beitebruk i Øyer statsallmenning

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsuttalelse fra Statsforvalteren i Innlandet
Høringsuttalelse fra Innlandet fylkeskommune
Høringsuttalelse fra Øyer fjellstyre
Høringsuttalelse fra Ola Håkon Ourom

Sammendrag:

Plan- og miljøutvalget vedtok i sak 4/2022 i møte 15.2.22 å legge beitebruksplan for Øyer ut til offentlig ettersyn med høringsfrist 21.03.2022. Det har kommet fire innspill til planen. Forslaget til plan, samt beitekart, mal for beredskapsplan for beitelag og beitereregler for Øyer statsallmenning er vedlagt.

Beitebruksplanen beskriver beitearealene og beitebruken i kommunen og verdien av utmarksbeitet. Planen omhandler bl.a. ressursgrunnlaget og lovverk, beskriver utfordringer knyttet til beitebruk og beitebruk i plansammenheng og inneholder en tiltaksdel, retningslinjer for bruk av beitearealene og en beredskapsplan.

Kommunedirektøren foreslår at forslag til Beitebruksplan for Øyer kommune 2022-2026 vedtas.

Saksutredning:

Øyer kommune sin eksisterende beitebruksplan ble vedtatt i 2014. Arbeidet med rullering av planen ble igangsatt februar 2021, og planforslag ble av plan – og miljøutvalget lagt ut til offentlig ettersyn februar 2022.

Målet med beitebruksplanen er at planen skal dokumentere omfanget og verdien av beitinga i dag, planen skal sikre at beitenæringa har tilgang på areal og ressurser også i framtida og planen skal komme med tiltak som styrker beitebruken og reduserer konfliktnivået.

Beitebruksplanen beskriver beitebruken i Øyer, ressursgrunnlaget, lovverk, utfordringer knyttet til beitebruk, utmarksbeite i plansammenheng, aktuelle tiltak, retningslinjer for bruk av beitearealene samt at planen inkluderer en beredskapsplan.

Vurdering:

Høringsinnspillene er vurdert administrativt og noen innspill har resultert i endret tekst i planen. Det vises til merknadsvurderingene nedenunder der innspill er gjengitt og med kommunedirektørens kommentarer.

Merknad	Foreslåtte tiltak
Statsforvalteren i Innlandet (SFI)	
1. Beitebruksplanen fra Øyer kommune er ryddig og har god systematikk.	1. Tas til etterretning.
2. SFI referer til planens fakta om beitebruken i Øyer, og skriver at planen har en klar liste for prioritering av hvem som har rett til å slippe dyr i utmarka i Øyer. Kapitlet inneholder gode tabeller og kart.	2. Tas til etterretning.
3. Planen har en enkel gjennomgang av lover og forskrifter som regulerer forhold for og rundt beitebruk. Båndtvangbestemmelse for hund blir greit gjennomgått.	3. Tas til etterretning.
4. Planen beskriver godt ulike utfordringer for beitebruken i Øyer. Rovviltproblematikk er grundig behandlet.	4. Tas til etterretning.
5. Det at beitenæringa blir kompensert for tap av beite ved omdisponering av utmarksarealer er viktige praktiske og økonomiske punkt som blir gjentatt i kapittel 6 om utmarksbeite i plansammenheng. Dette temaet, samt temaet om økt menneskelig aktivitet i utmarka og løshund, er begge temaer som har potensiale for konflikter. Det er viktig å være i forkant før eventuelle konflikter utvikler seg. Temaene blir videre behandlet i tiltaksdelen. Erfaringer fra de siste år, med økt bruk av hytter, færre utenlandsferier og flere i fjellet uten tilknytning til landbruket, viser at god informasjon og kommunikasjon og klare regler er nødvendig. Det samme gjelder problemer rundt gjerdehold som blir omtalt i kapittel 7.6 og storfe i utmark 7.9.	5. Tas til etterretning.

<p>6. Det er positivt at planen er konkret på hvilke områder som må avklares med tanke på utmarksbeite i plansammenheng, og at det tenkes nytt rundt avtaler for avbøtende tiltak og kompensasjonsordninger.</p> <p>7. Tiltaksdelen er kort og konkret med klare mål og ansvarsfordeling. SFI finner tiltaksdelen oversiktlig og gjennomførbar, og det samme gjelder retningslinjene for bruk av beitearealene.</p> <p>8. Beredskapsplanen er svært oversiktlig med kort omtale av ulike aktuelle hendelser og handlinger og ansvar ved en krisesituasjon, spesielt ved rovdyrskader. SFI mener det er gjort et godt og grundig arbeid med planen og håper beitebruksplanen blir nyttig i det videre arbeidet framover. Planen har et godt faktagrunnlag og viser at beitenæringa er vesentlig for Øyer kommune. Tiltaksdelen er konkret og tydelig.</p>	<p>6. Tas til etterretning.</p> <p>7. Tas til etterretning.</p> <p>8. Tas til etterretning.</p>
<p>Innlandet fylkeskommune</p>	
<p>1. Det er utarbeidet en god plan som vil være viktig i videre arealplanlegging i kommunen. I møter med grunneiere og utbyggere vil planen være et sentralt dokument for å styre vekstutfordringer og utbyggingspress, men også kunne bidra til å gjensidig respekt og forståelse for hverandres interesser knyttet til beitebruk i kommunen.</p> <p>2. Beiting og bruk av seterområdene er positivt med hensyn til ivaretagelse av kulturlandskapet og for å opprettholde kulturminneverdier gjennom å minimere gjengroingen av seterlandskapet.</p> <p>3. Oppføring av gjerder, sankekvever, forplasser, saltsteiner etc. kan komme i berøring med automatisk fredete kulturminner og/eller påføre uheldig slitasje. Dersom det under tiltak i marka blir funnet automatisk fredete kulturminner som ikke er kjent, skal arbeidet straks stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter, jf. lov om kulturminner § 8. Melding skal snarest sendes til kulturminnemyndighetene i</p>	<p>1. Tas til etterretning.</p> <p>2. Tas til etterretning.</p> <p>3. Tas til etterretning.</p>

<p>Innlandet fylkeskommune slik at vernemyndighetene kan gjennomføre en befarings- og avklare om tiltaket kan gjennomføres og eventuelt vilkårene for dette.</p> <p>4. Kulturminneloven kan med fordel listes opp i Tabell 6 over aktuelle lover og forskrifter i kapittel 6 i beitebruksplanen.</p> <p>5. Beiting er generelt sett positivt for naturmangfoldet, da mange arter er avhengig av det. Det er positivt at det i tiltaksdelen er klarlagt rutiner for tilsyn og vedlikehold av dårlige gjerder som kan være farlige for viltet. Videre at sankingen av beitedyra samordnes med tidspunktene for jakt.</p>	<p>4. Tar inn foreslått lov under tabell 6 over aktuelle lover og forskrifter.</p> <p>5. Tatt til etterretning.</p>
<p>Øyer fjellstyre</p>	
<p>1. Styret mener forslaget er et bra grunnlag for beslutningstakere i arbeidet med planer om framtidig arealbruk i kommunen.</p> <p>2. Under pkt 3.1 så skal det rette være at det er 6 sankelag for sau i Øyer beite og gjetelag.</p> <p>3. Når det gjelder dårlige og farlige gjerder finnes det i dag virkemidler til å få rydda opp i forholdene, men i praksis skjer det veldig lite når det avdekkes dårlige/farlige gjerder. På dette punktet mener styret at det er nødvendig å skjerpe rutiner og oppfølging av denne type saker slik at de kan avsluttes i løpet av maksimalt to beitesesonger.</p> <p>4. Flytting mellom områder i løpet av sesongen er i praksis ikke mulig og dermed et uaktuelt tiltak dersom dyrene ikke er utstyrt med Nofence. Styret mener at det ikke er riktig å utstyre alle beitedyr med en slik type «gjerde».</p> <p>5. Beitereguleringene for Øyer Statsallmenning krever at alt storfe skal ha tilsyn av gjeter hver dag, og sau jevnlig tilsyn gjennom beitesesongen. Dette gjør at Øyer beite- og gjetelag har ansatte gjeter og derfor er tilsynsvakter og lister ikke noe som er aktuelt tiltak for beitelaget.</p>	<p>1. Tas til etterretning.</p> <p>2. Punkt 3.1 rettes i planen.</p> <p>3. Tas til etterretning.</p> <p>4. Tas til etterretning.</p> <p>5. Tas til etterretning.</p>

Ola Håkon Ourum

1. For området Musdalsæter/Roåker mener han at det må tas inn i grunnlaget også de dyrene fra Gausdal som beiter der. Dette er veldig relevant mtp. oversikt over dyr og ressursgrunnlag at her kan en ikke bry seg om kommunegrenser.

2. For områdene utenfor statsalmenninga er det ofte lite nedskrevne regler om beitebruk. Man vet kanskje hvem som har beiterett, men ikke for hvor mange dyr. Tradisjonelt var det i seterområdene «det antallet mjølkeku garden kunne fø over vinteren», men ikke sau og ungdyr. Med leiejord, innkjøpt fôr, pluss beiting av sau og ammeku blir dette nærmest umulig å holde oversikt over, og det er ofte heller ikke verktøy for å håndheve disse begrensningene.

3. Store flokker med kjøttfe som er vant til strømgjerde stiller andre krav til gjerde i seterområdene enn mjølkeku.

4. Det er viktig med definerte gjerdetyper som gir en god løsning for å minimere problemer og konflikter. I byggeprosesser kan det være utfordringer med bl.a. beitedyr som trækker i våt sement, og drar utover og spiser på isolasjon og andre materialer som ligger på tomte. For å hindre dette, og unngå skader på dyr bør kommunen ifm. behandling av byggesaker kreve sikring av byggeplass og utstyr med sikkerhetsgjerde/ byggeplassgjerde i beiteperioden (f. eks 1. juni til 25. september)

1. Følgende setning tas inn under avsnittet «Nabobeiting»: *Det beiter også sau fra nabokommuner i Øyer (bl.a. Gausdal og Ringsaker), noen av disse har beiterett, andre ikke.*

2. Tas til etterretning. Temaet anses nok belyst i planen.

3. Følgende setning tas inn under avsnittet «Gjerder»: *Gjerder for beitende kjøttfe krever en god standard for å ha en tilfredsstillende funksjon.*

4. Tas til etterretning.

Bruken av utmarksbeitet i kommunen er stor og den utgjør en svært viktig ressurs for landbruket. Interessen for å bruke utmarka til ulike aktiviteter og næringsformål er også stor, og en oppdatert beitebruksplan med beitekart er et viktig grunnlag som legger føringer for planleggingen av slike tiltak. Dette kan bidra til å redusere konfliktnivået i.f.t. disse sakene. Planen vil være et viktig styringsverktøy for kommunen.

Kommunedirektøren foreslår at forslaget til beitebruksplan for Øyer kommune 2022-2026 vedtas.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Beitebruksplan for Øyer kommune for 2022-2026, med endringer etter høring slik det fremgår av saksframlegget, vedtas.

Åsmund Sandvik
Kommunedirektør

Stina Bjurgren Aaseth